

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2ObdoV/9/2022
Identifikačné číslo spisu: 1003898666
Dátum vydania rozhodnutia: 16.08.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:1003898666.19

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Ivany Nemčekovej, JUDr. Lenky Praženkovej, JUDr. Eriky Čanádyovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej v spore žalobcu: ZACHEM, a. s. Strážske, Námestie osloboditeľov 70, Michalovce, IČO: 31 730 191, zastúpeného advokátkou Mgr. Zuzanou Bďžochovou, Palkovičova 16, Bratislava, proti žalovaným: 1/ MH Manažment, a. s., Turbínová 3, Bratislava, IČO: 50 088 033, 2/ Insolvenčná a poradenská, k. s., Sitnianska 1, Bratislava, IČO: 51 426 226, správca konkurznej podstaty Chemko, a. s. Strážske v likvidácii, Moskovská 13, Bratislava, IČO: 31 724 582, 4/ GIS Skalica, a. s. v likvidácii, Nám. Sv. Martina 9, Holíč, IČO: 34 151 826, zastúpený Benkóczi, Baláž - advokáti, s. r. o., 29. augusta 36A, Bratislava (dobrovoľný výmaz ku dňu 24.3.2022) 5/ B-MECHAZ, s. r. o., Tusarova 791/31, Holešovice, Praha 7, Česká republika, IČO: 27 394 956, o určenie neplatnosti právneho úkonu, vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 9Cbs/94/2003, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. októbra 2018, sp. zn. 2Obo/9/2017-1642 v znení opravných uznesení zo dňa 6. februára 2019 a zo dňa 22. júla 2020, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie žalobcu z a m i e t a .
- II. Dovolacie konanie voči žalovanému 4/ z a s t a v u j e .
- III. Žalovaným 1/, 2/ a 5/ p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 3. februára 2016, č. k. 9Cbs/94/2003-1516 zamietol žalobu a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 1/ 1.954,21 eura s 20 % DPH náhrady trov konania, žalovanému 2/ 4.496,58 eura s 20 % DPH náhrady trov konania, žalovanému 4/ 1.027,74 eura s 20 % DPH náhrady trov konania a žalovanému 5/ 3.770,88 eura náhrady trov konania, všetko k rukám právnych zástupcov.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplynulo, že po zmene žaloby, pripustenej uznesením zo dňa 5.12.2006 (bod a/ až d/) a zo dňa 3.2.2016 (úprava bodu c/) a jej rozšírením pripusteným uznesením zo dňa 9.3.2011 (bod e/ a f/) sa žalobca domáhal, aby súd vyhlásil, že: a/ oznámenie plnenia zmluvných podmienok zmluvy č. 1613/1966 - výzva zo dňa 8.1.2003, vydané žalovaným 1/, doručované adresátovi

Ing. N. J., riaditeľ ZACHEM, a. s. Strážske, pod podacím číslom RR14200489Sk, je neplatné, b/ plnenie žalovaného 2/ v sume 70.898.820,- Sk na účet žalovaného 1/ z titulu ručiteľského vyhlásenia zo dňa 15.1.2003 žalovaného 2/ za záväzky žalobcu, vyplývajúce zo zmluvy o odplatnom prevode akcií kúpou č. 1613/1996 zo dňa 7.10.1996, uzavretej medzi žalobcom a žalovaným 1/ v znení dodatku č. 1 zo dňa 13. marca 2001, je neplatné, c/ splatnosť záväzku žalobcu voči žalovanému 1/ zaplatiť celý dlh, vyplývajúci zo zmluvy o odplatnom prevode akcií kúpou č. 1613/1996 zo dňa 7.10.1997, uzavretej medzi žalobcom a žalovaným 1/ v znení dodatku č. 1 zo dňa 13.3.2001, nenastala, plnením žalovaného 2/, tento záväzok nezanikol, d/ prevod akcií emitovaných Chemko, a. s. Strážske, Priemyselná 720, Strážske, IČO: 31 724 582, evidovaných v počte kusov 169.021, v menovitej hodnote akcie 1.000,- Sk, v zaknihovanej podobe, vo forme na doručiteľa, pod ISIN Sk 1120004017, z účtu majiteľa cenných papierov žalobcu na účet majiteľa cenných papierov žalovaného 3/ je neplatný, vlastníkom týchto akcií je žalobca, e/ prevod akcií emitovaných emitentom žalovaným 2/ evidovaných v počte 169.021 kusov, v menovitej hodnote akcie 1.000,- Sk, v zaknihovanej podobe, vo forme na doručiteľa, pod č. ISIN SK 1120004017, registrovaný ako prevod akcií z účtu majiteľa cenných papierov žalovaného 3/ na účet majiteľa cenných papierov žalovaného 5/, je neplatný, vlastníkom týchto akcií je žalobca, f/ prechod akcií emitovaných žalovaným 2/, evidovaných v počte 169.021 kusov, v menovitej hodnote jednej akcie 1.000,- Sk, v zaknihovanej podobe, vo forme na doručiteľa, pod ISIN SK 1120003017, prevedených z účtu majiteľa cenných papierov žalovaného 3/ na účet majiteľa cenných papierov žalovaného 5/ je neplatný a vlastníkom týchto akcií je žalobca.

3. Uznesením zo dňa 31. októbra 2012 súd prvej inštancie zastavil konanie voči žalovanému 3/ spoločnosti Spedy, a.s., Olomouc, Česká republika, podľa ust. § 107 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), z dôvodu zániku právnickej osoby bez právneho nástupcu.

4. Súd prvej inštancie konštatoval, že predmetom konania je určovacia žaloba, majúca za to, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem, čo má za následok zamietnutie žaloby. Vychádzal zo znenia petitu žaloby, z ktorého mu bolo zrejmé, že došlo k porušeniu subjektívneho práva žalobcu, preto mal žalovať na plnenie, prípadne reparáciu škodlivých právnych následkov konania Ing. J., v tom čase riaditeľa, alebo žalovaných. Napriek tomu, že zamietol žalobu z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu, preskúmal túto aj po vecnej stránke.

5. K vecnej stránke súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný 1/ ako predávajúci a žalobca ako kupujúci uzatvorili dňa 7.10.1996 zmluvu o odplatnom prevode akcií kúpou č. 1613/1996 (ďalej aj „kúpna zmluva“). Podľa čl. II. bola predmetom kúpnej zmluvy predaj a kúpa 341.089 ks akcií žalovaného 2/, v menovitej hodnote jednej akcie 1.000,- Sk. V čl. III kúpnej zmluvy bola dohodnutá kúpna cena predávaných akcií v sume 136.800.000,- Sk. V čl. IV. bod 1 kúpnej zmluvy boli dohodnuté platobné podmienky. V čl. VI. sa zmluvné strany dohodli, že splatenie kúpnej ceny s príslušenstvom bude zabezpečené zriadením záložného práva v prospech predávajúceho k akciám, ktoré sú predmetom predaja. Záložné právo zanikne splatením kúpnej ceny s príslušenstvom a splnením záväzku podľa čl. VII. ods. 1 zmluvy. Podľa čl. VII bod. 1 sa kupujúci zaviazal, že ako majoritný akcionár žalovaného 2/ presadí, aby táto spoločnosť preukázateľne investovala za účelom technického a technologického rozvoja 1 miliardu Sk v rokoch 1997 až 2004. V prípade, ak žalovaný 2/ neinvestuje vyššie uvedenú sumu do svojho technického a technologického rozvoja, žalobca sa zmluvou zaviazal zaplatiť žalovanému 1/ v troch rovnomerných splátkach v rokoch 2005 až 2007 vrátane 38 % zo sumy, ktorá mala byť investovaná, tzn. 380 000 000,- Sk. Dňa 13. marca 2001 žalovaný 1/ a žalobca uzatvorili dodatok č. 1 ku kúpnej zmluve, kde v bode 2 dodatku doplnili čl. IV kúpnej zmluvy o nový bod 6., ktorým sa upravilo, že ak kupujúci nesplatí, čo i len jednu splátku kúpnej ceny s príslušenstvom v plnej výške a v stanovenej lehote podľa ods. 1 písm. b/ článku, stane sa splatný celý dlh vyplývajúci z príslušných ustanovení zmluvy, a to v nasledujúci deň po márnom uplynutí jednomesačnej lehoty určenej predávajúcim výzvou kupujúcemu na zaplatenie splatnej časti kúpnej ceny s príslušenstvom, ak v tejto lehote nezaplatil kupujúci príslušnú dlžnú čiastku.

6. Súd prvej inštancie skonštatoval, že výzva žalovaného 1/ zo dňa 8. januára 2003, doručovaná Ing. M. J., riaditeľovi spoločnosti, bola zaslaná žalobcovi podľa čl. IV. ods. 6 zmluvy v znení dodatku č. 1.

Uvedená výzva podľa názoru súdu prvej inštancie nie je jednostranný právny úkon podľa § 34 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších prepisov (ďalej len „OZ“), ktorým by nastala zmena právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 1/. Ing. M. J. bol na rokovaní predstavenstva žalobcu 24. októbra 2000 splnomocnený na konanie v mene žalobcu v styku so žalovaným 1/ (pôvodne Fondom národného majetku SR - ďalej aj „FNM SR“). Súd zdôraznil, že žalobca platnosť splnomocnenia v priebehu konania nespochybnil, urobil tak až na súdnom pojednávaní 3. februára 2016, pričom však nepreukázal, že by žalovaného 1/ informoval, kto v jeho mene a v akom časovom období mohol konať. V tejto súvislosti súd poznamenal, že v priebehu viac ako 10 rokov trvania konania žalobca pravosť udeleného plnomocenstva nespochybnil, súd tejto námietke preto nevyhovel. Ďalej uviedol, že Ing. M. J. bol od roku 2000 ustanovený do funkcie riaditeľa spoločnosti žalobcu, teda bol oprávnený preberať poštu určenú žalobcovi. Na základe rozhodnutia valného zhromaždenia žalobcu od roku 2003 poštu iba preberal, zapisoval do knihy prichádzajúcej pošty, túto neatváral, dával ju do trezoru s tým, že následne vyzval členov predstavenstva, že pošta bola doručená a oni na výzvu nereagovali. Uvedenú situáciu ohľadom pošty od roku 2003 nemožno vykladať na ťarchu žalovaného 1/.

7. Súd prvej inštancie mal za to, že žalobca nepreukázal, že by odvolal plnú moc Ing. M. J. na preberanie poštových zásielok, v období do doručenia oznámenia žalovaného 1/. Poukázal aj na personálne prepojenie spoločnosti žalobcu a žalovaného 2/, s ohľadom na čo súd prvej inštancie vyhodnotil úkony žalovaného 2/ ako úkony uskutočnené pod kontrolou žalobcu.

8. K námietke neplatnosti ručiteľského vyhlásenia žalovaného 2/ v prospech žalovaného 1/ zo dňa 15. januára 2003 súd konštatoval, že plnenie v zmysle vyhlásenia bolo určité, dovolené, možné a žalovaný 2/ bol schopný ho plniť. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaný 2/ písomne vyhlásil uspokojenie žalovaného 1/ v prípade, ak žalobca ako dlžník žalovaného 1/ nesplní 7. splátku podľa zmluvy. Keďže žalobca 7. splátku žalovanému 1/ nezaplatil riadne a včas, bol žalovaný 1/ oprávnený domáhať sa splnenia tejto časti záväzku z ručenia žalovaným 2/. Súd prvej inštancie vyhodnotil vyhlásenie ako platný právny úkon, na základe ktorého bol žalovaný 1/ oprávnený plnenie žalovaného 2/ prijať.

9. Ohľadom námietky žalobcu, že splatnosť záväzku žalobcu voči žalovanému 1/ zo zmluvy nenastala plnením žalovaného 2/, čím záväzok žalobcu nezanikol, poukázal súd na výzvu žalovaného 1/ na zaplatenie zo 17. decembra 2001, kde oznámil žalobcovi, že neeviduje jeho úhradu zo zmluvy v znení dodatku č. 1 a vyzval ho k úhrade dlžnej sumy spolu s úrokmi z omeškania. Dlžnú sumu uhradil žalovaný 2/ ako ručiteľ, preto záväzok zo zmluvy zanikol a z toho dôvodu nie je možné určiť trvanie záväzku žalobcu voči žalovanému 1/.

10. K ďalšej námietke žalobcu, že prevod akcií emitovaných emitentom žalovaným 2/ z účtu majiteľa cenných papierov žalobcu na účet majiteľa cenných papierov žalovaného 3/ je neplatný a vlastníkom akcií je žalobca, súd dospel k záveru, že splnením záväzku žalobcu zo strany žalovaného 2/ tento získal postavenie jeho veriteľa ako záložného veriteľa, a bol teda oprávnený domáhať sa uspokojenia pohľadávky predajom založených cenných papierov v prospech žalovaného 3/. Prevod akcií na žalovaného 3/ vyhodnotil ako platný právny úkon, pričom tento prevod akcií bol skúmaný aj Burzou cenných papierov v Bratislave, aj Úradom pre finančný trh. Zároveň z notárskej zápisnice NZ 17299/2003 zo dňa 10. marca 2003 vyplynulo, že žalovaný 1/ potvrdil žalovanému 2/ nadobudnutie jeho práv ako veriteľa, aj ako záložného veriteľa vo vzťahu k žalobcovi, pričom ak by aj súd určil neplatnosť takéhoto právneho úkonu, na postavení a právach žalobcu by sa nič nezmenilo.

11. K posledným dvom nárokom, v ktorých sa žalobca domáhal určenia neplatnosti (uvedeným pod písm. e/ a f/ v bode 2 rozhodnutia) súd prvej inštancie s prihliadnutím na nepresnosť petitu v časti o prevode akcií, nakoľko nebolo možné zistiť, či sa má určiť neplatnosť kúpnej zmluvy o prevode cenného papiera, alebo neplatnosť registrácie prevodu cenného papiera, na základe neplatnej zmluvy, ustálil, že prevod akcií emitovaných žalovaným 2/ na účet majiteľa cenných papierov žalovaného 3/, je platným prevodom. Uviedol, že na nakladanie s cennými papiermi emitovanými žalovaným 2/, ktoré nadobudol žalovaný 3/, bol oprávnený žalovaný 3/. Rozhodnutie žalovaného 3/ o ich prevode a následnom prechode

na žalovaného 5/ bolo podľa súdu prvej inštancie vykonané v súlade so zákonom o cenných papieroch.

12. Súd prvej inštancie zároveň uviedol, že žalobca si pri zmene žaloby a jej rozšírení neuplatnil právny nárok voči žalovanému 4/, pričom tento v písomnom vyjadrení zo dňa 1. decembra 2006 namietol svoju pasívnu legitimáciu, ktorej námietky sa v celom konaní pridržiaval, preto súd žalobu voči žalovanému 4/ zamietol ako nedôvodnú.

13. O odvolaní žalobcu rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací a rozsudkom zo dňa 25.10.2018, č. k. 2Obo/9/2017-1642 (v znení opravných uznesení zo dňa 6.2.2019, ktorým opravil a doplnil výrok o náhrade trov odvolacieho konania, a zo dňa 22.7.2020, ktorým opravil zrejmu chybu pri opise tak, že správne uviedol ako členku senátu rozhodujúcu v tejto veci - JUDr. Katarínu Pramukovú), napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

14. Odvolací súd považoval za potrebné vysporiadať sa s otázkou, pre ktorú došlo k zamietnutiu žaloby žalobcu, a to, že naliehavý právny záujem nebol ako základný predpoklad pre konanie o určovacej žalobe daný, ani žalobcom preukázaný.

15. Vo vzťahu k uvedenému poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.6.2009, sp. zn. 4Cdo/111/2008, podľa ktorého základným procesným predpokladom úspešnosti určovacej žaloby je v zmysle § 80 písm. c/ OSP existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Rešpektujúc zásadu hospodárnosti konania sa súd musí zaoberať otázkou existencie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe už po začatí konania, pričom naliehavý právny záujem na požadovanom určení musí byť daný aj v čase rozhodnutia. Určovacia žaloba, predpokladaná uvedeným ustanovením, má preventívny charakter a má miesto jednak tam, kde možno pomocou nej eliminovať stav ohrozenia práva alebo neistoty v právnom vzťahu a k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť inak, jednak v prípadoch, v ktorých určovacia žaloba účinnjšie než iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu príslušného právneho vzťahu a jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu, tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov medzi účastníkmi.

16. Ďalej poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 6.12.2012, sp. zn. 5Cdo/31/2011, kde bolo obdobne rozhodnuté o preukazovaní naliehavého právneho záujmu, a ktorý sa odvoláva na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996. Tiež poukázal na záver uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „Ústavný súd SR“ alebo „ústavný súd“) zo dňa 6.10.2017, sp. zn. II. ÚS/590/2017, podľa ktorého ak všeobecné súdy postupujú tak, že rozhodujú o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu, porušia tým základné právo na súdnu ochranu druhého účastníka konania.

17. Vychádzajúc z uvedených rozhodnutí dovolacieho súdu a Ústavného súdu SR, odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie postupoval v súlade s nimi a neporušil tak základné právo na súdnu ochranu účastníkov. Ďalej uviedol, že nepreukázanie naliehavého právneho záujmu v zmysle ust. § 80 písm. c/ OSP bolo dôvodom na zamietnutie žaloby. Vyslovil názor, že žalobca by mal žalovať na plnenie, event. reparáciu škodlivých právnych následkov, či už voči riaditeľovi Ing. J. alebo žalovaným. Napriek vyslovenej neexistencii naliehavého právneho záujmu sa súd prvej inštancie zaoberal meritom veci, čo odvolací súd vyhodnotil ako nadbytočné, s poukazom na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 590/2017 a uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 4. marca 2009, sp. zn. 3Cdo/241/2008.

18. Odvolací súd ďalej konštatoval, že žalobca ešte pred skončením predmetného konania podal žalobu na plnenie, a ak by aj bol daný naliehavý právny záujem na tejto určovacej žalobe, tak podaním žaloby na plnenie zanikol. Vo všeobecnosti podaním žaloby na plnenie súd rieši ako prejudiciálnu otázku, či medzi sporovými stranami došlo k porušeniu subjektívneho práva, ktoré zakladá žalobcov nárok na plnenie. Na doplnenie odvolací súd dodal, že v konaní na plnenie bolo predmetom zaplatenie náhrady škody, ktorú spôsobili žalovaní žalobcovi svojím konaním. Toto konanie spočívalo v tom, že v rozpore so zmluvou

nebolo žalobcovi ako kupujúcemu umožnené splatiť v dohodnutej lehote splátku kúpnej ceny za predané akcie a ručiteľ splnil uvedený dlh namiesto žalobcu.

19. K procesnej námietke ohľadom nepridelenia veci na rozhodnutie sudcom zákonným spôsobom, odvolací súd po detailnom odôvodnení uzavrel, že v priebehu konania nedošlo k prideleniu veci na rozhodnutie sudcom nezákonným spôsobom. JUDr. S. sa stala zákonným spôsobom predsedníčkou senátu pre rozhodnutie vecí, pričom jej pridelená vec ju nasledovala aj v roku 2011, kedy došlo k zmene členov senátu v súlade s príslušným rozvrhom práce.

20. Záverom k žalobcom vznesenej námietke zaujatosti členov senátu JUDr. Glončákovej, JUDr. Kriškovej a Mgr. Zelenáka odvolací súd uviedol, že už uznesením zo dňa 30.6.2015, č. k. 2Ndob/11/2015-1414, Najvyšší súd Slovenskej republiky o tejto námietke rozhodol tak, že uvedení sudcovia nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 9Cbs/94/2003. Odvolací súd tak námietky vyhodnotil ako neopodstatnené a napadnutý rozsudok potvrdil.

21. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v znení opravných uznesení a rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové prejednanie. Prípustnosť dovolania vyvodil z ustanovenia § 420 písm. e/ a f/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) a z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, zároveň navrhol odklad vykonateľnosti rozhodnutia podľa ust. § 444 CSP.

22. Dovolateľ k prípustnosti dovolania podľa ust. § 420 písm. e/ a f/ CSP uviedol, že bolo porušené jeho právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces tým, že napadnuté rozhodnutie je prekvapivé, nesprávne, v rozpore so skutočným stavom vecí a so zákonom a ustálenou judikatúrou.

23. Dovolateľ namietal, že napadnuté rozhodnutie vychádza aj z vyjadrení žalovaných 1/, 2/, 4/ a 5/ k odvolaniu žalobcu, pričom tieto mu doručené neboli, čím bolo porušené jeho právo na „rovnosť zbraní“ a základná zásada kontradiktórnosti konania a tým aj jeho právo na spravodlivý proces. Tiež namietal, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je vnútorné rozporné, lebo v bode 44 uviedol síce odôvodnenie o trovách konania, ale výrok o trovách napadnutý rozsudok neobsahuje, čo podľa dovolateľa spôsobuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nezákonné a v rozpore s právom na spravodlivý súdny proces.

24. Ďalej dovolateľ namietal zloženie senátu odvolacieho súdu - jeho nesprávne obsadenie, keďže z obsahu rozsudku vyplývalo, že rozhodovali sudcovia: JUDr. Izakovičová, JUDr. Miničová a JUDr. Pramuková a zároveň sú uvedení aj v zložení: JUDr. Izakovičová, JUDr. Miničová a Mgr. Kúdelová.

25. Ďalšia námietka dovolateľa sa týkala nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti rozhodnutia, keďže nemohol zistiť, ako sa odvolací súd vysporiadal so všetkými podstatnými odvolacími námietkami. Tvrdil, že v konaní nebola splnená základná zákonná podmienka presvedčivosti a preskúmateľnosti súdneho rozhodnutia, absentuje riadne odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ktoré je podľa dovolateľa predpokladom vylúčenia pochybností alebo domnienok o svojvôli v súdom rozhodovaní, tvrdiac, že základné právo na súdnu ochranu nebolo riadne naplnené.

26. Porušenie práva na nezávislý a nestranný súd a právo na zákonného sudcu videl aj v skutočnosti, že z obsahu súdneho spisu zistil, že krajský súd prideloval vec na prejednanie a rozhodnutie v čase, kedy sa spis na krajskom súde nenachádzal, lebo vo veci rozhodoval Najvyšší súd SR. Opätovne namietal pridelenie veci na krajskom súde v rozpore so zákonom a jeho nesprávne obsadenie, čím mu malo byť odňaté základné ústavné právo na zákonného sudcu. Rozhodnutie odvolacieho súdu k námietke nesprávne obsadeného súdu a nezákonného sudcu vyhodnotil ako vecne nesprávne s nesprávnou interpretáciou zákona, keďže sa odvolací súd vôbec nevysporiadal s obsahom a jednotlivými dôvodmi námietky o zaujatosti sudcov krajského súdu. Vzhľadom na všetky okolnosti dovolateľ zotrval na tom, že existujú legitímne pochybnosti o nezaujatosti a nestrannosti sudcov k účastníkom konania pre ich pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom.

27. K námietke prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP dovolateľ uviedol, že jednoznačne preukázal opodstatnenosť a správnosť všetkých svojich tvrdení o skutkovom a právnom stave veci, na základe ktorých sa domáhal poskytnutia súdnej ochrany. Tvrdil, že žalovaní neunesli dôkazné bremeno ku skutkovým a právnym okolnostiam vo veci samej a sudy postupovali v rozpore so základnými povinnosťami súdnej moci, podľa ktorých majú ex offio posudzovať a prihliadať na absolútnu neplatnosť právnych úkonov. Namietal, že sudy vec nesprávne právne posúdili, zákonné ustanovenia nesprávne aplikovali, rozhodli v rozpore s platnou právnou teóriou a ustálenou judikatúrou v tejto oblasti.

28. Tvrdil, že sudy posudzovali existenciu naliehavého právneho záujmu izolovane, bez ohľadu na preukázanú absolútnu neplatnosť právnych úkonov, namietaných v konaní, a preto sudy rozhodovali arbitrárne, ich rozhodnutia o (ne)preukázaní naliehavého právneho záujmu nemajú oporu v zákone. Mal za to, že odvolací súd sa vôbec nevysporiadal s jeho odvolacími námietkami, zdôraznil, že v súdnom konaní o plnenie, na ktoré poukazoval odvolací súd, nemožno nastoliť právnu istotu žalobcovi, vo vzťahu k vlastníctvu sporných cenných papierov - akcií, keďže na základe výsledku konania o zaplatenie náhrady škody sa cenné papiere, ktorých vlastníctva sa domáha, nestanú jeho vlastníctvom. Názor odvolacieho súdu o údajnom zániku jeho naliehavého právneho záujmu považuje za nesprávny a v rozpore s právom na súdnu ochranu.

29. Po vydaní opravného uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 6. februára 2019, sp. zn. 2Obo/9/2017, podal žalobca dovolanie aj proti tomuto uzneseniu. Žiadal napadnuté uznesenie v spojení s rozsudkami súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu zrušiť a vec v celom rozsahu vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie a súčasne priznať žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania.

30. Prípustnosť dovolania vyvodil z ustanovenia § 420 písm. e/ a f/ CSP a ust. § 421 ods. 1 CSP, podľa dovolateľa je napadnuté rozhodnutie prekvapivé a bolo ním porušené jeho právo na súdnu ochranu. Dôvody, na základe ktorých odvolací súd napadnuté rozhodnutie vydal, označil ako zmätočné. Namietal, že pokiaľ odvolací súd v rozhodnutí konštatuje, že výrok o trovách konania rozsudok neobsahuje, preto ho bolo potrebné doplniť, mal vydať doplniaci rozsudok a nie opravné uznesenie. Navyše o doplnenie rozsudku v zákonnej lehote požiadal iba žalovaný 1/ a žalovaní 2/, 4/ a 5/ návrh na doplnenie nepodali, čím odvolací súd neprípustne zvýhodnil týchto žalovaných, keď aj im priznal náhradu trov odvolacieho konania.

31. K dovolaniu žalobcu sa vyjadrili žalovaný 1/, žalovaný 2/ a žalovaný 4/. Žalovaný 1/ navrhol dovolanie žalobcu odmietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania. Uviedol, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s opravným uznesením je vecne správne, riadne odôvodnené v súlade s príslušnými ustanoveniami CSP. Žalovaný 2/ oznámil dovolaciemu súdu, že uznesením Okresného súdu Bratislava 1 z 11. februára 2019, sp. zn. 8K/57/2018 bol na majetok dlžníka CHEMKO, a. s., Strážske v likvidácii, Moskovská 13, Bratislava, IČO: 31724582, vyhlásený konkurz. Po oboznámení sa s vecou, podaním z 15. novembra 2019 požiadal dovolací súd o zastavenie konania voči úpadcovi v zmysle ust. § 47 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len ZKR). Žalovaný 4/ vo vyjadrení uviedol, že sa stotožňuje s výrokom aj odôvodnením napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie. Navrhol dovolanie žalobcu odmietnuť a priznať žalovanému 4/ náhradu trov dovolacieho konania.

32. Návrhu na zastavenie konania podľa ust. § 47 ods. 1 a 4 ZKR, dovolací súd nevyhovel. Uvedené ustanovenie sa týka len konaní začatých a právoplatne neskončených pred 1. januárom 2020. V prejednávanej veci bolo konanie právoplatne skončené v roku 2019, teda postup podľa ust. § 47 ods. 4 ZKR sa naň nevzťahuje. Len pre úplnosť dovolací súd s poukazom na znenie ust. 47 ods. 1 veta prvá ZKR (Ak tento zákon neustanovuje inak, vyhlásením konkurzu sa prerušujú všetky súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi.) ozrejmuje, že predmetom sporu nie je majetok podliehajúci konkurzu patriaci úpadcovi, teda nedošlo ani k prerušeniu konania ex lege.

33. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) o dovolaní žalobcu

rozhodol uznesením zo dňa 24.9.2020, sp. zn. 1ObdoV/12/2019 tak, že ho odmietol so záverom, že predmetným rozhodnutím odvolacieho súdu nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces u žalobcu podľa ust. § 420 písm. f/ CSP, tiež že ani žalobcom namietané skutočnosti nezakladali procesnú vadu konania v zmysle ust. § 420 písm. e/ CSP a argumentácia žalobcu obsiahnutá v jeho dovolaní nebola zameraná na riešenie právnych otázok, preto dovolanie žalobcu odmietol podľa ust. § 447 písm. c/ a f/ CSP.

34. Žalobca podal voči tomuto rozhodnutiu dovolacieho súdu v celom rozsahu, ako aj proti rozsudku odvolacieho súdu sp. zn. 2Obo/9/2017 a Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Cbs/94/2003, ústavnú sťažnosť, o ktorej Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) svojím nálezom zo dňa 27.9.2022, č. k. III. ÚS 327/2021-98 (ďalej tiež „III. ÚS 327/2021-98“ alebo „Nález“), rozhodol tak, že:

1. konštatoval, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1ObdoV/12/2019 z 24.9.2020 bolo porušené základné právo dovolateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
2. predmetné uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie,
3. v časti proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Obo/9/2017 z 25.10.2018 v znení opravného uznesenia č. k. 2Obo/9/2017 zo 6.2.2019 a opravného uznesenia č. k. 2Obo/9/2017 z 22. júla 2020 a proti rozsudku Krajského súdu v Bratislava č. k. 9Cbs/94/2003-1519 z 3.2.2016 ústavnú sťažnosť odmietol,
4. najvyšší súd zaviazal povinnosťou nahradiť dovolateľovi trovy konania v určenej výške, a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

35. Ústavný súd na vysvetlenie dôvodov svojho rozhodnutia v odôvodnení Nálezu uviedol, že odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nemožno považovať ani za dostatočné, ani za presvedčivé (bod 28). V bode 29 svojho odôvodnenia uviedol, že najvyšší súd posudzovanie právnej otázky jednoducho a bez akéhokoľvek odôvodnenia uzavrel tak, že argumentácia žalobcu nie je zameraná na riešenie právnych otázok. Tento právny záver mal za následok to, že dovolací súd námietku sťažovateľa neprejednal. Dovolací súd sa tak vôbec nezaoberal otázkou existencie naliehavého právneho záujmu, čo bol zásadný dôvod, pre ktorý nebola žaloba sťažovateľa vôbec prejednaná, a to na žiadnej inštancii sústavy všeobecných súdov. K uvedenému záveru dospel dovolací súd aj napriek tomu, že v bode 18 napadnutého uznesenia dovolací súd pri popise dovolacích námietok sám uvádza, že dovolateľ namieta nesprávne posúdenie nedostatku naliehavého právneho záujmu vrátane námietky, že rozhodnutie v konaní o plnenie nemôže nastoliť právnu istotu žalobcu vo vzťahu k vlastníctvu akcií, keďže rozsudok v konaní o náhrade škody nie je spôsobilý vrátiť vlastnícke právo sťažovateľovi. Nie je preto zrejmé, prečo táto právna otázka nie je spôsobilá na dovolací prieskum.

36. V bode 30 Nálezu ústavný súd uviedol nasledovné: „Odôvodnenie dovolacieho súdu tak nemôže priniesť dovolateľovi dostatočné vysvetlenie toho, prečo dovolací súd považuje argumentáciu dovolateľa za takú, ktorá nie je zameraná na riešenie právnych otázok. Dovolací súd mal byť konkrétny a jasne a zrozumiteľne prepojiť svoje závery na konkrétny skutkový stav. Pokiaľ sa stotožňuje s argumentáciou nižších súdov, je potrebné uviesť, ako konkrétne môže konanie o náhradu škody 900 000 000 Sk iniciované sťažovateľom na Okresnom súde Michalovce voči konkrétnym žalovaným vplývať na existenciu naliehavého právneho záujmu v tomto konaní o určenie (najmä v časti určenia vlastníctva akcií), a či sa súdy v konaní o náhradu škody vysporiadali s nárokmi, o ktorých žiadal rozhodnúť sťažovateľ v tomto konaní (podľa odvolacieho súdu malo ísť o predbežné otázky) vrátane konkrétneho odkazu na časti súdneho rozhodnutia, kde sa o týchto otázkach predbežne rozhodlo. Je potrebné sa zaoberať aj prípadnou viazanosťou rozhodnutia o náhradu škody pre konanie o určenie, a to aj v kontexte okruhu sporových strán. Takisto sa musí najvyšší súd vysporiadať s námietkou sťažovateľa, ktorá poukazuje na to, že sa domáhala pozitívneho určenia vlastníckeho práva v jeho prospech, ako aj na to, že toto vlastnícke právo podlieha zápisu do príslušnej evidencie (registra), z čoho následne vyplýva potreba vysporiadať sa s otázkou, či rozsudok v konaní o náhradu škody by bol prípadne spôsobilý na účely prípadného zápisu vlastníckeho práva v prospech sťažovateľa, ak je takýto zápis potrebný. Inak povedané, je potrebné sa vysporiadať s otázkou, či prejudiciálny úsudok súdu o vlastníckom práve k

akciám v konaní o náhrade škody je spôsobilý byť dostatočným podkladom pre sťažovateľa o tom, že je alebo nie je vlastníkom sporných akcií.“

37. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) opätovným prieskumom v zmysle záverov nálezu ústavného súdu dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je v časti prípustné avšak nie je dôvodné a je potrebné ho zamietnuť (§ 448 CSP).

38. Dovolateľ prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania právne vymedzil troma dôvodmi, a to zmätočnosťou podľa § 420 písm. e/ CSP, zmätočnosťou podľa § 420 písm. f/ CSP a nesprávnym právnym posúdením veci podľa ust. § 421 ods. 1 CSP.

39. Podľa ustanovenia § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

40. Viazanosť dovolacími dôvodmi znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne. Právna úprava pripúšťa dva dovolacie dôvody, prvý spočíva v zmätočnosti napadnutého rozhodnutia (§ 431 CSP), druhý v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom (§ 432 CSP). Súčasná právna úprava však už neumožňuje súdu *ex offio* prihliadať na vady zmätočnosti, t. j. závažné procesné pochybenia, v dôsledku existencie ktorých je potrebné rozhodnutie vždy zrušiť. Tieto vady vznikajú ako dôsledok nesplnenia procesných podmienok konania [vady zmätočnosti podľa § 420 písm. a/ - d/ CSP] alebo ich zákon za vady zmätočnosti sám označuje [vady zmätočnosti podľa § 420 písm. e/ a f/ CSP]. (II. ÚS 347/2022, ods. 23)

K namietanej vade podľa ust. § 420 písm. e) CSP

41. Žalobca ako dôvod vady zmätočnosti podľa ust. § 420 písm. e/ CSP, že vo veci na súde prvej inštancie rozhodovali vylúčení sudcovia, že vec nebola pridelená na rozhodnutie zákonným spôsobom a že súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd boli nesprávne obsadené. Na súde prvej inštancie namiesto samosudcu rozhodoval senát a odvolací súd bol nesprávne obsadený, lebo z napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že rozhodovali sudcovia JUDr. Izakovičová, JUDr. Miničová, JUDr. Pramuková a zároveň sudcovia JUDr. Izakovičová, JUDr. Miničová a Mgr. Kúdelová. Pokiaľ ide o zloženie senátu odvolacieho súdu, ktoré bolo nesprávne uvedené na zadnej strane napadnutého rozsudku, zrejme pri vyhotovovaní rozsudku, táto zrejma chyba bola odstránená postupom podľa § 224 CSP opravným uznesením z 22. júla 2020, sp. zn. 2Obo/9/2017, čím pochybenie, na ktoré poukazuje dovolateľ, bolo pred rozhodnutím dovolacieho súdu odstránené. Dovolací súd ďalej poukazuje na odôvodnenie odvolacieho súdu, ktorý sa v bodoch 38 až 42 podrobne zaoberal pridelením veci senátu súdu prvej inštancie v zložení: JUDr. Jarmila Glončáková, JUDr. Ľubica Krišková a Mgr. Štefan Zelenák a zistil, že prejednávacia vec bola pridelená na rozhodnutie zákonným spôsobom, t. j. náhodným výberom, v súlade s dodatkom č. 9 k Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2011, s účinnosťou od 1. júna 2011. Teda zmena v osobe zákonného sudcu bola vykonaná v súlade so zákonom a rozvrhom práce na rok 2011. Ďalej dovolateľ opakovane vznáša námietku zaujatosti sudcov súdu prvej inštancie, pretože odôvodnenie tejto námietky odvolacím súdom v bode 42 napadnutého rozhodnutia považuje za nedostatočné. Je potrebné prisvedčiť dovolateľovi, že požiadavka nestrannosti súdu ako predpokladu toho, že strany sporu a verejnosť budú dôverovať súdom, musí byť splnená a ak zistia skutočnosti, ktoré vedú k spochybneniu dôvery v nestranné rozhodovanie súdu, má strana sporu právo z dôvodov uvedených v ust. § 49 CSP uplatniť námietku zaujatosti. V zmysle ust. § 52 ods. 2 CSP v

námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitosti uvedený dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca si námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia. Na podanie, ktoré nespĺňa tieto náležitosti, súd neprihliada.

42. Námietka voči sudcom prejednávajúcim vec na súde prvej inštancie, uvedená žalobcom v odvolaní a tak isto aj v dovolaní, tieto náležitosti neobsahuje, preto sa ňou dovolací súd ani nezaoberal. Z uvedených dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že žalobcom namietané skutočnosti nezakladajú procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. e/ CSP.

K prípustnosti dôvodov dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

43. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany ako dôsledok nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Relevantnými znakmi, charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle tohto ustanovenia, sú zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva.

44. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Z práva na spravodlivý súdny proces, ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/ 04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

45. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb., v znení neskorších ústavných zákonov, ďalej len „ústava“). Pod pojmom nesprávny procesný postup je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorý je v rozpore so zákonom. Aby bola daná prípustnosť dovolania, musí súd svojím nesprávnym procesným postupom znemožniť strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, ktoré jej priznáva zákon. Medzi tieto procesné práva patria v zmysle judikatúry najvyššieho súdu, napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, právo nazerať do spisu a robiť si z neho výpisky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, právo byť predvolaný na súdne pojednávanie, právo strany konať pred súdom vo svojom materinskom jazyku, alebo v jazyku, ktorému rozumie, právo na to, aby bol strane rozsudok doručený do vlastných rúk. Naopak medzi tieto práva nepatrí právo strany sporu na to, aby súd akceptoval jej procesné návrhy, aby súd rozhodol v súlade s predstavami strany sporu, alebo aby súd odôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu. Pre prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f/ CSP musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces.

46. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

47. Dovolací súd k námietke arbitrárnosti odôvodnenia súhlasí s dovolateľom, že za porušenie práva na spravodlivý proces sa považuje v zmysle rozhodovacej činnosti ústavného súdu aj skutočnosť, keď všeobecný súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodní a nevysporiada sa so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými sporovými stranami, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. V takom prípade všeobecný súd svojim postupom založí nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia a spravidla aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú zrejmé dôvody rozhodnutia, svedčí to o ľubovôli v súdnom rozhodovaní, pričom zásada právneho štátu ľubovôľu v rozhodovaní orgánov verejnej moci zakazuje.

48. Pri posudzovaní postupu odvolacieho súdu, resp. súdu prvej inštancie, nedospel dovolací súd k záveru, že postup súdov oboch nižších inštancií bol na ujmu procesných práv žalobcu. Je pravdou, že žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/, sa k odvolaniu žalobcu vyjadrili a ich vyjadrenia súdom prvej inštancie a ani odvolacím súdom neboli žalobcovi doručené (spis neobsahuje doklad o doručovaní). Súd však nie je povinný donekonečna udržiavať stav konfrontácie medzi podaniami účastníkov konania - je iba na jeho posúdení, kde je rozumná hranica takúto konfrontáciu ukončiť (III. ÚS 144/2012, IV. ÚS 19/2012). Aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len ESĽP) sa v rozsudku z 13.1.2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike zaoberal opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. Dospel k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho senátu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

49 Podľa názoru odvolacieho súdu k takémuto postupu v prejednávanej veci nedošlo, pričom má za to, že v konaní pred odvolacím súdom nedošlo k vade zmatečnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (napokon, ani z Nálezu nevyplýva, že by v konaní vzhliadol takéto nedostatky ústavný súd).

50. Ďalej podľa presvedčenia dovolateľa došlo vo veci k vydaniu prekvapivého rozhodnutia odvolacím súdom a má za to, že rozhodnutie je prekvapivé a v rozpore so skutočným stavom veci a so zákonom a ustálenou judikatúrou.

51. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, keď odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch, ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným právnym záverom odvolacieho súdu nemá strana sporu možnosť vyjadrovať sa, právo argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné. Pod „prekvapivým rozhodnutím“ sa v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu rozumie aj rozhodnutie, ktorým odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie.

52. Tiež Ústavný súd SR vo svojej judikatúre definoval tzv. prekvapivé rozhodnutie, o ktoré ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných zásadne odlišných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, pričom zároveň odvolací súd účastníkovi konania neumožní vyjadriť sa k jeho iným (odlišným) právnym záverom, teda účastník konania nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné (II. ÚS 407/2016, I. ÚS 736/2016).

53. Dovolací súd nezistil dôvodnosť námietky dovolateľa o takom procesnom postupe odvolacieho súdu, výsledkom ktorého by došlo k prijatiu prekvapivého rozhodnutia v danej veci. Oba súdy nižšej inštancie založili svoje rozhodnutie na zhodnom konštatovaní o nepreukázaní naliehavého právneho záujmu, a z toho dôvodu muselo byť rozhodnuté v neprospech žalobcu, pričom sa však obe inštancie dôkladne vysporiadali aj s predloženými dôkazmi a posúdením veci čo do merita. Odvolací súd nekonštatoval, že vydaniu odvolaním napadnutého rozhodnutia predchádzala činnosť súdu prvej

inštancie, ktorá by znemožnila žalobcovi ako sporovej strane realizáciu jeho procesných oprávnení, a ani mu nebola zmarená možnosť aktívnej účasti na konaní. Rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje nové právne posúdenie vo veci, odvolací súd sa stotožnil s posúdením konštatovaným súdom prvej inštancie ohľadom nedostatku preukázania naliehavého právneho záujmu, pričom vo svojom odôvodnení len doplnil a zdôraznil správnosť tohto názoru s poukazom na okolnosti súvisiaceho sporu, ktorý bol stranám známy a boli jeho účastníkmi.

54. V danom prípade teda nemožno rozhodnutie odvolacieho súdu považovať za prekvapivé, čím nebol daný dovolací dôvod podľa ust. § 420 písm. f/ CSP.

55. Napokon žalobca namieta, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a preto je daná prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP (dovolací dôvod podľa § 432 CSP) je zamerané na riešenie právnych otázok, ak sa odvolací súd pri ich vyriešení odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a/), ak ešte neboli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešené (písm. b/), alebo ak sú v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešené rozdielne (písm. c/).

56. Právnou otázkou, ktorá je rozhodujúca pre splnenie zákonnej podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, sa pritom rozumie tak otázka hmotnoprávna - ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine - ako aj otázka procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení (k tomu viď aj 3Cdo/158/2017). Právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musela byť rozhodujúca pre vydanie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

57. Vychádzajúc zo skutkového stavu tak, ako bol zistený súdmi nižšej inštancie, reagujúc na námietky, ktoré v dovolaní naznačil dovolateľ, ale najmä vo svetle uloženej povinnosti učiniť tieto závery Nálezom - kontext prejudiciálnych otázok riešených v konaní o žalobe o náhradu škody, a to s prepojením na skutkový stav zistený súdmi nižšej inštancie, dovolací súd uvádza nasledovné:

58. Zo zisteného skutkového stavu vyplýva, že Zmluva o kúpe akcií bola uzavretá 7. októbra 1996, zabezpečenie záväzku kupujúceho (žalobca) bolo vykonané záložným právom na akcie kupujúceho ako záložcu v prospech predávajúceho (pôvodne FNM) ako záložného veriteľa, na základe záložnej zmluvy. Záväzok kupujúceho sa nevzťahoval len k splateniu dohodnutej kúpnej ceny, ale aj k realizácii investícií v spoločnosti emitenta akcií (žalovaný 2) v hodnote 1 mld. SK, a to v dôsledku jeho vplyvu ako väčšinového akcionára v spoločnosti. Práva a povinnosti zmluvných strán, t. j. predávajúceho a kupujúceho, boli okrem zmluvne dohodnutých podmienok určované aj ustanoveniami zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu (ďalej „zákon o PMS“), ktoré oprávňovali predávajúceho ku kontrole účtovníctva kupujúceho až po oprávnenie odstúpenia od zmluvy. V daných skutkových a právnych okolnostiach dňa 13. marca 2001 bol podpísaný dodatok k zmluve č. 1, v ktorom bola dohodnutá splatnosť celého dlhu v prípade, ak sa kupujúci dostane do omeškania s úhradou aj len jednej splátky a predávajúci ho vyzve na plnenie dlhu. V decembri 2001 predávajúci výzvou 2 upozornil kupujúceho na neplnenie splátky č. 7. Dovolací súd opätovne zdôrazňuje, že z obsahu preskúmaných rozhodnutí je zjavné, že súdy nižších inštancií, napriek tomu, že žalobu primárne zamietli z dôvodu neexistencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, vykonali aj obsiahle dokazovanie a vec aj meritórne prejednali vo všetkých súvislostiach, ktoré vyplývali z námietok žalobcu voči úkonom, ktoré mali byť predmetom vyhlásenia za neplatné.

59. Vo vzťahu k návrhu žalobcu na určenie, že splatnosť záväzku žalobcu zo Zmluvy nenastala splnením žalovaného 2/ (a preto záväzok žalobcu nezanikol), tu poukázal odvolací súd na to, že súd prvej inštancie za podstatnú považoval výzvu žalovaného 1/ na zaplatenie zo dňa 17. decembra 2001 (ďalej len „výzva na zaplatenie“), ktorou bolo preukázateľne žalobcovi oznámené, že žalovaný 1/ neeviduje úhradu zo strany žalobcu podľa Zmluvy v znení jej Dodatku č. 1. Výzvou na zaplatenie bol žalobca vyzvaný na úhradu dlžnej sumy spolu s úrokmi z omeškania. Súd prvej inštancie vyhodnotil, že podľa účtovnej evidencie muselo byť žalobcovi známe, že splátku v mesiaci december 2001 neuhradil. S prihliadnutím

na plnenie zo strany žalovaného 2/ súd prvej inštancie zhrnul, že nie je možné určiť trvanie záväzku žalobcu voči žalovanému 1/, resp. že záväzok žalobcu vyplývajúci zo Zmluvy nezanikol. Podľa názoru súdu prvej inštancie nezaplatením splátky nastala splatnosť celého záväzku, ktorý zanikol plnením žalovaného 2/, ako ručiteľa žalobcu, žalovanému 1/. V nadväznosti na Dodatok č. 1 predávajúci dňa 8. januára 2003 vyzval kupujúceho na plnenie. Súd prvej inštancie skonštatoval, že táto výzva doručovaná Ing. M. J., riaditeľovi spoločnosti žalobcu, bola zaslaná žalobcovi podľa čl. IV. ods. 6 Zmluvy v znení Dodatku č. 1. Túto výzvu konajúce súdy neposudzovali ako jednostranný právny úkon podľa ust. § 34 Občianskeho zákonníka, ktorým by nastala zmena právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 1/. Z vykonaného dokazovania zistili, že Ing. M. J. bol na rokovaní predstavenstva žalobcu dňa 24. októbra 2000 splnomocnený na konanie v mene žalobcu v styku so žalovaným 1/ (pôvodne FNM SR). Súd prvej inštancie tiež zdôraznil, že žalobca platnosť takéhoto splnomocnenia v priebehu konania nespochybnil, urobil tak až na pojednávaní dňa 3. februára 2016, čo vyhodnotil súd ako účelový postup, keďže ani nepreukázal, že by žalovaného 1/ písomne informoval, kto teda v jeho mene a v akom časovom období konal.

60. Pre závery dovolacieho súdu, viazaného názorom ústavného súdu, sú predovšetkým podstatné závery právoplatných rozhodnutí v konaní na plnenie, ktoré bolo dôvodom, prečo sa súdy nižších inštancií v preskúvanom spore odmietli zaoberať žalobou z dôvodu neexistencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Ústavný súd v Náleze výslovne uviedol, že: dovolací súd má byť konkrétny a jasne a zrozumiteľne prepojiť svoje závery na konkrétny skutkový stav. Pokiaľ sa stotožňuje s argumentáciou nižších súdov, je potrebné uviesť, ako konkrétne môže konanie o náhradu škody 900 000 000 Sk iniciované sťažovateľom na Okresnom súde Michalovce voči konkrétnym žalovaným vplývať na existenciu naliehavého právneho záujmu v tomto konaní o určení (najmä v časti určenia vlastníctva akcií).

Dovolací súd sa má vysporiadať s tým,

- či sa súdy v konaní o náhradu škody vysporiadali s nárokmi, o ktorých žiadal rozhodnúť sťažovateľ v tomto konaní (podľa odvolacieho súdu malo ísť o predbežné otázky) vrátane konkrétneho odkazu na časti súdneho rozhodnutia, kde sa o týchto otázkach predbežne rozhodlo.

- zaoberať sa viazanosťou rozhodnutia o náhradu škody pre konanie o určení, a to aj v kontexte okruhu sporových strán.

- vysporiadať sa s námietkou sťažovateľa, ktorá poukazuje na to, že sa domáhala pozitívneho určenia vlastníckeho práva v jeho prospech, ako aj na to, že toto vlastnícke právo podlieha zápisu do príslušnej evidencie (registra), z čoho následne vyplýva potreba vysporiadať sa s otázkou, či rozsudok v konaní o náhradu škody by bol prípadne spôsobilý na účely prípadného zápisu vlastníckeho práva v prospech sťažovateľa, ak je takýto zápis potrebný.

Je potrebné sa vysporiadať s otázkou, či prejudiciálny úsudok súdu o vlastníckom práve k akciám v konaní o náhrade škody je spôsobilý byť dostatočným podkladom pre sťažovateľa o tom, že je alebo nie je vlastníkom sporných akcií.

61. Dovolací súd, plniac príkaz uložený v rámci kasačnej záväznosti názorom vysloveným v Náleze, zistil nasledovné:

62. Z rozhodnutia vo veci o náhradu škody (rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 31. októbra 2017 v konaní vedenom pod sp. zn. 2Cob/192/2016, ďalej len „rozsudok o náhrade škody“), vo veci odvolania proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 12. júna 2013, č. k. 16Cb/1/2012-336, vyplýva, že v tomto konaní sa súdy zamerali na všetky okolnosti platnosti prevodov a právnych úkonov, ktoré boli zároveň predmetom určenia ich neplatnosti v preskúvanom konaní, a to za účasti sporových strán, ktoré sú zároveň sporovými stranami relevantnými v tomto konaní. Rozsudok o náhrade škody nadobudol právoplatnosť dňa 5. januára 2018.

63. Odvolací súd sa v rozsudku o náhrade škody zameril na samotnú kúpnu zmluvu a jej obsah (bod 20 rozhodnutia), ako aj na obsah záložnej zmluvy (bod 21 rozhodnutia), zaoberal sa konaním v mene žalobcu pri uzatváraní dodatku č. 1 (bod 22), ako aj doručovaním výzvy na zaplatenie splátky za rok 2002, ktorej nezaplatenie viedlo k zosplatneniu celého dlhu (bod 23) - v rámci ktorého bodu bol uvedený

konkrétny spôsob doručovania tejto výzvy na meno zástupcu spoločnosti žalobcu, ktorého oprávnenia vyplývajú z ustanovenia § 15 OBZ a v kontexte skutkových okolností prípadu, bol osobu, ktorá za žalobcu konala v zmluvných vzťahoch so žalovaným 2/, výslovne konštatujúc, že: „Oznámením plnenia zmluvných podmienok Zmluvy č. 1613/1996- Výzva“ zo dňa 8.1.2003 adresovaným právnym predchodcom žalovaného v 2/ rade pre Ing. N. J. - riaditeľ, I., bol žalobca vyzvaný uhradiť splátku kúpnej ceny za rok 2002, splatnú 31.12.2002 vo výške 252.273,78 eur (7.600.000,- Sk) v čo najkratšom čase s tým, že nasledujúci deň po márnom uplynutí 30-dňovej lehoty od doručenia tejto výzvy sa stane splatným celý dlh vrátane príslušenstva a sankcií. Z kópie doručeny do vlastných rúk odosielateľa FNM SR pre adresáta: pán Ing. N. J. - riaditeľ Zachem a.s., Strážske, Priemyslená 720, 072 22 Strážske zistil, že prevzatie písomnosti je potvrdené dňa 13.1.2003. V kontexte doručovania sú právne významné aj skutočnosti zistené z činnosti Slovenskej pošty v bode uvedeného rozhodnutia: „Slovenská pošta, š.p. Michalovce dňa 25.7.2003 Úradu finančnej polície, Odbor Košice ohľadom doručovania zásielok určených žalobcovi oznámila, že do 13.1.2003 tieto boli doručované splnomocnencovi Chemko a.s. Strážske. Od 16.1.2003 poštové oddelenie Chemka a.s. vracalo zásielky adresované žalobcovi späť Pošte Strážske s tým, že nikto zo spoločnosti žalobcu sa v Chemku a.s. nenachádza a teda nemajú komu zásielky doručovať. Preto pošta s nimi zaobchádzala ako s nedoručiteľnými podľa čl. 56 Poštových podmienok, t.j. zásielky, na ktorých bol uvedený odosielateľ sa vracali odosielateľovi, ostatné boli zaslané na poštovú ohlasovňu a úložňu (uvedené súd zistil z predmetného oznámenia).“

64. V rozsudku o náhrade škody sú v bodoch 33 až 39 uvedené aj podrobnosti ohľadom zmeny stanov a súvisiacich oprávnení konať za žalobcu, ktoré však nemajú relevanciu vo vzťahu k oprávneniu zástupcu podľa § 15 OBZ konať za žalobcu voči tretím osobám, pretože tieto obmedzenia nemajú mať účinky vo vzťahu k tretím osobám, pričom rozhodujúce je kritérium obvyklosti, ktoré v danom prípade splnené bolo. Krajský súd sa vysporiadal s doručovaním v bodoch 97 - 99: „97. Je v konaní nesporné, že žalobca splátku za rok 2002 splatnú ku dňu 31.12.2002 nezaplatil. Bolo v konaní preukázané, že právny predchodca žalovaného v 2/ rade vyzval žalobcu na zaplatenie dlžnej sumy v lehote 1 mesiaca s upozornením na to, že nastane splatnosť celého dlhu. Odvolateľ namietal, že touto výzvou zo dňa 8.1.2003 adresovanou žalobcovi právnym predchodcom žalovaného v 2/ rade nenastali účinky predpokladané Zmluvou o odplatnom prevode akcií kúpou (teda nenastala splatnosť celého dlhu), pretože táto nebola doručená žalobcovi, ale Ing. N. J. ako fyzickej osobe, čo vyplýva podľa názoru odvolateľa zo Slovenskej technickej normy 016910, upravujúcej pravidlá písania a úpravy písomností. 98. V zmysle čl. IV bodu 6 uzavretej zmluvy mohla splatnosť celého dlhu nastať až márnym uplynutím jednomesačnej lehoty určenej predávajúcim výzvou kupujúcemu na zaplatenie splatnej časti kúpnej ceny s príslušenstvom. V konaní bolo preukázané, že zmluvu podpisoval za žalobcu ako kupujúceho Ing. N. J. ako vtedajší člen predstavenstva akciovej spoločnosti s predsedom predstavenstva Ing. Z. J.. Bolo preukázané, že predstavenstvo žalobcu na rokovaní dňa 24.10.2000 (zápisnica č. 8/2000) zvolilo Ing. N. J. za riaditeľa spoločnosti a splnomocnilo ho plnou mocou ku konaniu mimo iného v styku s FNM SR a že na rokovaní predstavenstva dňa 8.12.2000 bola platnosť uznesenia č. 32/2000 predĺžená do 28.2.2001. Je nepochybná aj skutočnosť, že na valnom zhromaždení spoločnosti žalobcu konanom dňa 30.12.2002 došlo k zmene stanov spoločnosti aj v tom smere, že riaditeľ mohol zastupovať žalobcu len na základe písomného plnomocenstva. 99. Z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Košice I z odd. Sa vl. č. 798/V je nepochybné, že Ing. N. J. bol členom predstavenstva spoločnosti žalobcu od 4.7.1996 do 1.11.2000 (teda aj v čase podpísania oboch zmlúv). Je nepochybné aj to, že bol riaditeľom spoločnosti, ktorý vykonáva pôsobnosť, ktorú na neho previedlo predstavenstvo spoločnosti a koná v rozsahu plnomocenstva, ktoré mu bolo predstavenstvom udelené (čl. XII Stanov), neskôr koná v rozsahu písomného plnomocenstva (od 30.12.2002). Ako vyplynulo z vyjadrení právneho predchodcu žalovaného v 2/ rade a aj z výpovede Ing. J. v trestnom konaní, ako žalobca, tak právny predchodca žalovaného v 2/ rade sa počas celého obdobia trvania zmluvy k sebe správali a konali v súlade s plnomocenstvom a Ing. N. J. sa týmto plnomocenstvom aj preukazoval (t. j. zápisnicou z č. 8/2000 z rokovania predstavenstva). Uvedené jednoznačne vyplýva aj zo Zápisnice z rokovania medzi právnym predchodcom žalovaného v 2/ rade a žalobcom dňa 11.12.2002, kde žalobcu zastupuje Ing. N. J. a predmetom ktorého bolo aj zaplatenie časti kúpnej ceny splatnej k 31.12.2002. Preto námietka odvolateľa, že zápisnica zo zasadania obchodnej spoločnosti je interným dokladom neprístupným tretím

osobám, nie je namieste (odvolaciemu súdu nie je jasné, kam presne odvolateľ touto námietkou mieril - s kým teda mal právny predchodca žalovaného v 2/ rade konať a za akým účelom bolo uznesenie prijaté, ak malo ostať „tajným“?). Predmetnú výzvu preto skutočnosť, že bola adresovaná právnenému predchodcovi žalovaného v 2/ rade Ing. N. J. - riaditeľovi Zachem a.s. na adresu spoločnosti žalobcu, nerobí neplatnou (aj vzhľadom k zastúpeniu žalobcu na rokovaní dňa 11.12.2002). Podstatné totiž je, že sa predmetná výzva dostala do dispozičnej sféry žalobcu a žalobca o nej preukázateľne vedel (opakované žiadosti Ing. N. J. o zaslanie písomného plnomocenstva). Že doručená pošta bola otváraná až po cca 3 mesiacoch je internou záležitosťou žalobcu. Ak teda žalobca tvrdí, že mu škoda vznikla, potom je namieste otázka, či k jej vzniku neprispel vlastným konaním. Navyše je potrebné uviesť, že aj zápisnica č. 8/2000 z rokovania predstavenstva je svojím obsahom, aj písomne udeleným plnomocenstvom, keďže je v nej jasne uvedené, koho žalobca splnomocňuje a k akému konaniu a je podpísaná štatutárnymi zástupcami aj splnomocnencom. Nesúlad označenia adresáta zásielky s STN (za predpokladu, že je jej adresát zrejmy a s prihliadnutím na vyššie uvedené) nemá vplyv na účinky doručenia. Odvolací súd navyše udáva, že FNM SR ani nemal inú možnosť ako výzvu doručiť, pretože ako vyplýva z oznámenia Slovenskej pošty, š.p. zo dňa 25.7.2003 adresovanom Úradu finančnej polície, tak do 13.1.2003 boli zásielky žalobcu doručované ako splnomocnencovi spoločnosti CHEMKO a.s. (t.j. žalovanému v 1/ rade) s tým, že táto spoločnosť CHEMKO a.s. vracala zásielky späť, nakoľko zo spoločnosti ZACHEM a.s. sa tam nik nenachádzal.“

65. S poukazom na tieto závery v konaní o náhradu škody dovolací súd musí konštatovať, že tieto sú výsledkom zisťovania skutkového stavu v konaní, ktorého výsledok je záväzný pre ďalšie úvahy týkajúce sa posudzovania okolností prevodu akcií, ktoré sú predmetom konania v preskúvanom spore.

66. Dovolací súd ďalej pre osvetlenie nesprávnosti právnych úvah dovolateľa k novému zabezpečeniu záväzku kupujúceho ručiteľským vyhlásením žalovaného 2/ uvádza:

67. Ručiteľské vyhlásenie žalovaného 2/, ktorý bol emitentom akcií, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy medzi predávajúcim a kupujúcim a zároveň aj zálohom záložného dlžníka ako záložcu v prospech záložného veriteľa, bolo odvolacím súdom vyhodnotené v bode 8 napadnutého rozhodnutia tak, že toto vyhodnotil ako platné a plnenie v zmysle vyhlásenia, na základe výsledkov dokazovania a záverov súdu prvej inštancie ako určité a dovolené, bez rozporu s ust. § 39 Občianskeho zákonníka, plnenie bolo možné a žalovaný 2/ ho bol schopný plniť. Odvolací súd výslovne konštatoval, že: „Z vykonaného dokazovania vyplývalo, že žalovaný 2/ písomne vyhlásil uspokojenie žalovaného 1/ v prípade, ak žalobca ako dlžník žalovaného 1/ nesplní 7. splátku podľa Zmluvy. V konaní nebolo sporné, že žalobca 7. splátku žalovanému 1/ nezaplatil riadne a včas, v dôsledku čoho bol žalovaný 1/ oprávnený domáhať sa splnenia záväzku z ručenia žalovaným 2/. Súd prvej inštancie posúdil vyhlásenie ako platný právny úkon, na základe ktorého bol žalovaný 1/ oprávnený plnenie žalovaného 2/ prijať.“ Súdny vyhodnotil platnosť a dovolenosť tohto prejavu vôle na základe všeobecnej právnej úpravy v Občianskom zákonníku. Z obsahu rozhodnutí nevyplýva, že by boli zisťovali, či tento spôsob zabezpečenia záväzku bol predvídaný pôvodnou zmluvou alebo jej dodatkom, a to aj vzhľadom na existenciu záväzku vykonania investícií vo výške 1 miliardy SK (OBZ § 332 ods. 1 ab initio). Dovolací súd tu považuje za potrebné uviesť, že spôsob vykonania dokazovania a závery súdov nižšej inštancie sú súladné so zákonnou úpravou, vzhľadom na zákonné dôsledky ustanovenia § 151c OZ v kontexte ustanovenia § 308 OBZ, ktoré znamenajú, že momentom splnenia záväzku ručiteľom dochádza prostredníctvom zákonnej cesie ustanovenej v § 308 OBZ k zásadnej zmene postavenia ručiteľa s tým, že ručiteľ nadobúda voči dlžníkovi práva veriteľa a pri dlžníkovi dochádza k zániku jeho záväzku k veriteľovi (pôvodnému).

68. V rozsudku o náhrade škody sa k ručiteľskému vyhláseniu uvádza: Z Ručiteľského vyhlásenia spoločnosti Chemko a.s., Strážske (žalovaný v 1/ rade) zo dňa 15.1.2003 zistil, že uvedená spoločnosť písomne vyhlásila FNM SR (žalovaný v 2/ rade), že ho uspokojí, ak spoločnosť Zachem a.s, Strážske (žalobca) voči FNM SR nesplní záväzok splatiť splatný zostatok kúpnej ceny za privatizovaný majetok vyplývajúci zo Zmluvy o odplatnom prevode akcií kúpou č. 1613/1996. Ďalej zistil, že FNM SR (právny

predchodca žalovaného v 2/ rade) Oznámením plnenia zmluvných podmienok - Výzva zo dňa 14.2.2003 vyzval Chemko a.s. (žalovaný v 1/ rade) uhradiť dlh v sume 2.333.513,13 eur (70.299.416,70 Sk) titulom jeho ručiteľského záväzku. Žalovaný v 1/ rade Výzvou na zaplatenie zo dňa 17.2.2003 žalobcovi oznámil, že právny predchodca žalovaného v 2/ rade uplatnil voči nemu ako ručiteľovi svoje právo, na základe čoho dňa 14.2.2003 uhradil na jeho účet sumu vo výške splatného dlhu. Na základe uvedeného nadobudol voči žalobcovi pohľadávku vo výške 2.333.513,13 eur (70.299.416,70 Sk) a žiada, aby mu bola zaplatená bez zbytočného odkladu, v opačnom prípade pristúpi k uplatneniu svojich práv. Predmetná zásielka sa adresátovi vrátila späť po odbernej lehote.

69. Zákon o cenných papieroch a investičných službách (zák. č. 566/2001 Z. z., ďalej len „ZCP“) realizáciu záložného práva reguluje v § 51 v odsekoch 5 a 6 (zákonná dikcia je bez zmeny voči úprave v čase prevodu - pozn. dovolacieho súdu) nasledovne: (5) Ak pohľadávka zabezpečená zmluvným záložným právom k cennému papieru nie je riadne a včas splnená, je záložný veriteľ oprávnený založený cenný papier predat' prostredníctvom obchodníka s cennými papiermi. O zamýšľanom predaji je záložný veriteľ povinný vopred informovať záložcu, ak sa v zmluve o založení cenných papierov nedohodne inak. (6) Predaj cenných papierov podľa odseku 5, ktoré boli prijaté na trh kótovaných cenných papierov burzy cenných papierov, možno vykonať len ich predajom na burze cenných papierov formou anonymného obchodu prostredníctvom obchodníka s cennými papiermi. V prípade, ak cenný papier prijatý na trh kótovaných cenných papierov burzy cenných papierov nebol za posledné tri mesiace predmetom obchodu, možno ho ponúknuť na predaj prostredníctvom obchodníka s cennými papiermi za najvyššiu cenu, akú možno dosiahnuť s vynaložením odbornej starostlivosti.

70. Splnenie zákonných predpokladov bolo v rámci zisťovania skutkového stavu zo strany súdov osvedčené ako verifikované Burzou, resp. Úradom pre dohľad nad finančným trhom. Hoci konajúce súdy vo svojich právnych úvahách ďalej nešli, dovolací súd len pre potvrdenie dôsledkov, ktoré boli v konaní vyslovené (t. j. platnosť prevodu) a len pre zdôraznenie konečných úvah rozhodujúcich pre zamietnutie žaloby ako celku uvádza, že rozhodujúcim pre posúdenie právnych následkov prevodov akcií ručiteľom/záložným veriteľom (tu žalovaným 2/) je obsah právnej normy vyjadrenej v ustanovení §19 ods. 3 ZCP (platný v čase prevodu akcií): Ak osobitný zákon neustanovuje inak, stáva sa kupujúci majiteľom cenného papiera, aj keď predávajúci nemal právo tento cenný papier previesť, ibaže kupujúci v čase prevodu vedel alebo musel vedieť, že predávajúci nemá právo cenný papier previesť. Bez preukázania subjektívnej vedomosti kupujúceho/žalovaného alebo objektivizovanej povinnosti vedúcej k vedomosti kupujúceho o tom, že predávajúci nemá právo cenný papier previesť sa kupujúci stáva majiteľom cenného papiera, ak osobitný zákon neustanovuje inak (v prejednávanej veci žiadna taká osobitná právna úprava neexistuje). Žalobca v konaní neprodukoval žiadne dôkazy ani tvrdenia, ktoré by v predmetných súvislostiach mohli konečný prevod na aktuálneho majiteľa akcií týmto spôsobom spochybníť. Nebolo ani predmetom dokazovania či obsahom tvrdení žalobcu v prebiehajúcom konaní, že tento uplatnil námietku u Centrálného depozitára cenných papierov, ktorý vedie register emitenta (ďalej aj CDCP) v zmysle § 108 ods. 1 ZCP. Je bez pochybností, že uvedené skutočnosti v konaní má tvrdiť a preukazovať žalobca. Ak žalobca v konaní o neplatnosť zmlúv a určenie vlastníckeho práva k akciám nevyužil možnosť danú právnou normou v § 19 ods. 3 ZCP, potom by ani konanie o určenie žalobcu ako vlastníka akcií nemohlo byť pre žalobcu úspešné.

71. V rozsudku o náhrade škody bolo k zmene statusu ručiteľa na vlastníka akcií ku skutkovému stavu uvedené podrobne: „28. Úhradou pohľadávok - oznámením zo dňa 3.3.2003 informoval žalovaný v 1/ rade žalobcu o budúcom predaji založených akcií prostredníctvom obchodníka s cennými papiermi (t.j., že si uplatňuje realizáciu záložného práva) a to v zmysle § 51 ods. 5 zák. č. 566/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov a čl. 6 Zmluvy o založení cenných papierov č. 1613/1996/Z. Z priloženého hárku z knihy odoslanej pošty spoločnosti žalovaného v 1/ rade bolo zistené, že túto zásielku označenú Úhrada pohľadávok zo dňa 3.3.2003 odoslal žalobcovi dňa 3.3.2003, pod číslom zápisu 172 a zásielka sa vrátila ako nedoručená (nevyzdvihnutá v odbernej lehote). 29. Ďalej zistil, že žalovaný v 5/ rade (ServisbrokersFinance o.c.p., a.s.) ako komisionár a žalovaný v 1/ rade (Chemko, a.s.) ako komitent uzavreli dňa 14.3.2003 Komisionársku zmluvu, ktorou bol komitent poverený k všetkým právnym úkonom a činnostiam spojeným s výkonom a realizáciou zmluvného práva k akciám Chemko a.s.

Strážske a to ich predajom - 169.021 ks akcií v menovitej hodnote 33,13 eur (1.000,- Sk) v zaknihovanej podobe. 30.Z oznámenia Burzy cenných papierov v Bratislave mal za preukázané, že dňa 24.3.2003 bol uskutočnený priamy obchod na akcie Chemko, a.s. Strážske ISIN SK 1120004017, v počte kusov 169.021, v objeme 2.356.397,13 eur (70.988.820,- Sk). 31.FNM SR adresoval spoločnosti Zachem, a.s. Strážske dňa 25.3.2003 „Ukončenie zmluvných podmienok - Zmluva č. 1613/96“, v ktorom jej potvrdzuje, že na základe zaplatenia celej kúpnej ceny aj s príslušenstvom ručiteľom - spoločnosťou Chemko, a.s. Strážske sú všetky záväzky a povinnosti vyplývajúce zo zmluvy č. 1613/1996 v znení jej dodatku č. 1 splnené a zmluva je ukončená.“

72. Žalobca v dovolaní preskúmanom konaní (o neplatnosť zmlúv a určenia vlastníctva k akciám) tvrdil, že cena, za ktorú sa akcie žalovaného 2/ predali na burze nedosahovali najvýhodnejšiu cenu pre žalobcu. Uvedené by však malo relevanciu v konaní o náhradu škody, pričom tento druh argumentácie sa tam, paradoxne, nenachádza. Rozsudok o náhrade škody v bodoch 103-107 k týmto otázkam uvádza: 103. Na záložné právo k cenným papierom sa v zmysle § 9 ods. 2 a § 48 ods. 1 zák. č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch, resp. § 39 zák. č. 600/1992 Z. z. o cenných papieroch v spojitosti s § 163 ods. 6 a ods. 8 zák. č. 566/2001 Z. z. subsidiárne vzťahuje právna úprava záložného práva obsiahnutá v Občianskom zákonníku. 104.V zmysle § 151c ods. 3 OZ (v znení po 1.1.2003) v spojitosti s § 9 ods. 2 a 48 ods. 1 zák. č. 566/2001 resp. § 39 zák. č. 600/1992 Z. z. záložné právo k cenným papierom prechádza priamo zo zákona na nadobúdateľa pohľadávky pri prevode alebo prechode pohľadávky zabezpečenej záložným právom na nadobúdateľa pohľadávky, a to platí aj vtedy, ak ide o inú zmenu v osobe oprávnenej zo zabezpečenej pohľadávky. V prejednávanej veci žalovaný v 1/ rade ako ručiteľ, ktorý splnil za žalobcu jeho záväzok, za ktorý ručil, nadobúda voči dlžníkovi (žalobcovi) podľa § 308 Obchodného zákonníka práva veriteľa a stáva sa sám veriteľom dlžníka v rovnakom rozsahu ako pôvodný veriteľ. Na vznik ručenia súhlas dlžníka nie je potrebný (§ 303 Obchodného zákonníka) a veriteľ je povinný od ručiteľa plnenie prijať a to bez súhlasu dlžníka (§ 332 ods. 1 Obchodného zákonníka). Splnením dlhu ručiteľom namiesto dlžníka teda záložné právo nezaniká, ale ako už bolo uvedené vyššie, zo zákona ručiteľ nadobúda voči dlžníkovi práva veriteľa. 105. Pokiaľ ide o rozsah akcií v súvislosti s realizáciou záložného práva je potrebné uviesť, že z oznámenia Centrálnemu depozitáru cenných papierov SR, a.s. zo dňa 19.9.2011 je nepochybné, že od roku 1997 do 1999 boli centrálnemu depozitáru podané príkazy na registráciu zmeny záložného práva a následne boli tieto zmeny aj zrealizované, a to postupné znižovanie pohľadávky zabezpečenej záložným právom, teda počet akcií; ktoré boli predmetom záložného práva, zodpovedá rozsahu vykonaných splátok. K námietke odvolateľa, že Úhrada pohľadávok - oznámenie“ zo dňa 3.3.2003 je neplatným právnym úkonom vzhľadom na skutočnosť, že podľa platnej právnej úpravy práva a povinnosti záložného veriteľa môže nový záložný veriteľ vykonávať voči záložcovi zaknihovaných cenných papierov až odo dňa registrácie zmeny v evidencii vedenej centrálnym depozitárom, pričom k uvedenej zmene došlo až 12.3.2003 je potrebné uviesť, že žalovaný v 1/ rade začal práva záložného veriteľa vykonávať až dňa 14.3.2003, keď uzavrel so žalovaným v 5/ rade komisionársku zmluvu. Len pre úplnosť je potrebné uviesť, že právna úprava záložného práva k cenným papierom neustanovuje, že by záložný veriteľ (pri zmene) mohol vykonávať svoje práva mu prislúchajúce až po vykonaní zmeny v centrálnom depozitári.

Záver dovolacieho súdu pri posudzovaní súbehu určovacej žaloby a žaloby na plnenie

73. Ústavný súd v Náleze v bode 31 uviedol, že „Záver najvyššieho súdu o tom, že otázka existencie naliehavého právneho záujmu nie je spôsobilá na prejednanie v dovolacom konaní, je tak výsledkom zjavne neodôvodneného právneho posúdenia procesnej otázky prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP. Ako bolo uvedené, treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať prípustnosť dovolania, no táto interpretácia nemôže zasahovať do ochrany základných práv a slobôd, a nemôže byť neodôvodnená. Odmietnutie dovolania sťažovateľ je výsledkom toho, že dovolací súd len vágne uzavrel, že dovolanie nie je z dôvodu podľa § 421 CSP prípustné, pretože argumentácia sťažovateľa nie je právnou otázkou. Súdna ochrana nebola sťažovateľovi najvyšším súdom poskytnutá v zákonom - Civilným sporovým poriadkom predpokladanej kvalite, čo viedlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahovo zhodného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).“

74. Vzhľadom na tieto záväzné závery ústavného súdu, dovolací súd musel poskytnúť aj hodnotenia súvisiace s právnym posúdením veci, hoci žiadnu konkrétnu otázku týkajúcu sa právneho posúdenia tak, ako to ust. § 421 ods. 1 v spojení s ust. § 432 CSP predpokladá, okrem samotného tvrdenia a rozporovania toho, že na časti žaloby existoval naliehavý právny záujem, dovolateľ neformuloval. Vo vzťahu k meritu veci teda dovolací súd uvádza, že prípadné rozhodnutie súdu v prospech žalobcu pri pozitívnej určovacej žalobe, kedy sa žalobca určí za vlastníka akcií, je tým súdnym rozhodnutím, ktoré sa v ustanovení § 108 ods. 1 ZCP predpokladá v prípade vykonania zmeny (opravy/doplňenia) v evidencii CDCP (§ 108 ods. 1 ZCP - Centrálny depozitár je povinný na základe námietky majiteľa účtu majiteľa, člena, burzy cenných papierov alebo emitenta, ktorú uzná ako oprávnenú, ako aj na základe právoplatného rozhodnutia súdu vykonať opravu alebo doplnenie vo svojej evidencii. Opravu vykoná ku dňu, keď sa chybný zápis vykonal, doplnenie ku dňu, keď neúplnosť vznikla). Takémuto prístupu nasvedčuje aj rozhodovacia prax najvyššieho súdu v rozhodnutiach sp. zn. 1Obdo/11/2011, sp. zn. 3Obdo/41/2019, ktoré pripúšťajú takýto typ žaloby ako spôsob zistenia vlastníctva akcií.

75. Prirodzene, prejudiciálny úsudok súdu nepostačuje na vykonanie zmeny. Z tohto dôvodu by mal žalobca naliehavý právny záujem pri určení či je alebo nie je vlastníkom akcií, a v tomto význame by mala jeho určovacia žaloba charakter žaloby na vydanie knihovného práva (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha : C. H. Beck, 2016, s. 500). Naliehavý právny záujem žalobcu na určení práva je daný vždy, ak zo zápisu vo verejnom registri vyplýva, že tvrdené právo patrí žalovanému. Preukazovanie naliehavého právneho záujmu je preto v týchto prípadoch bezproblémové. Cieľom týchto skrytých reinvindikačných žalôb je získanie právneho panstva nad vecou (aby vecou mohol právne disponovať). Znamená to, že tieto žaloby nemusia mať nevyhnutne preventívny účel. Určovacia žaloba môže byť v tomto prípade prostriedkom ochrany porušeného (nielen ohrozeného) práva (viď cit. komentár, s. 504).

76. Avšak, popri skúmaní vzťahu určovacej žaloby a žaloby na plnenie a ich vzťahu k zápisom „knihovného práva“ do verejnoprávnej evidencie, je v prejednávanej veci v rámci dovolania určujúcou tá skutočnosť, že existuje právoplatné a vykonateľné rozhodnutie v súvisiacej veci, ktorým sa rozhodlo v konaní o náhradu škody zamietnutím žaloby. V tomto konaní sa žalobca domáhal náhrady škody na tom skutkovom základe, že sa žalovaní dopustili protiprávneho konania tým, že mu neumožnili zaplatiť splatnú časť kúpnej ceny v zmysle uzavretej zmluvy a v rozpore so zákonom a zmluvou došlo k predaju jeho akcií žalovaného v 1/ rade. V tomto konaní sa preskúmavali ako predbežné otázky totožné súvislosti, ktoré uvádzal žalobca aj v konaní o neplatnosť zmlúv a určenie vlastníckeho práva. Predovšetkým to bola otázka doručovania výzvy zo dňa 8.1.2003, v dôsledku ktorej začala plynúť jednomesačná (resp. 30 - dňová) lehota na splnenie celého splatného dlhu. Následne otázka statusu ručiteľa ako záložného veriteľa s právom predať predmet zálohu za účelom uspokojenia svojho regresného nároku. Ak teda v konaní o náhradu škody bolo rozhodnuté o skutočnostiach, ktoré namietal žalobca v dovolaní zo dňa 21. 2. 2019, predovšetkým v bode 7 dovolania, musí sa uplatniť princíp, že súd je viazaný rozhodnutím v predchádzajúcom, právoplatne skončenom konaní.

77. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/44/2010 (publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod číslom R 40/2013) vyplýva, že pokiaľ už bola v občianskoprávnom konaní právoplatne vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť ako prejudiciálnu, viazaný jej skorším posúdením, nie je podstatné, či bola zodpovedaná správne alebo nie.

78. V preskúmavanej veci žalobca žiadal určiť, aby súd vyhlásil, že:

a/ je neplatné oznámenie plnenia zmluvných podmienok,

b/ špecifikované plnenie žalovaného 2/ z titulu ručiteľského vyhlásenia žalovaného 2/ za záväzky žalobcu, je neplatné,

c/ splatnosť záväzku žalobcu voči žalovanému 1/ zaplatiť celý špecifikovaný dlh nenastala, plnením žalovaného 2/, tento záväzok nezanikol,

d/ prevod akcií emitovaným Chemko, a. s., na účet majiteľa cenných papierov žalovaného 3/ je neplatný,

vlastníkom týchto akcií je žalobca,

e/ prevod akcií emitovaných emitentom žalovaným 2/ z účtu majiteľa cenných papierov žalovaného 3/ na účet majiteľa cenných papierov žalovaného 5/, je neplatný, vlastníkom týchto akcií je žalobca,

f/ prechod akcií emitovaných žalovaným 2/, prevedených z účtu majiteľa cenných papierov žalovaného 3/ na účet majiteľa cenných papierov žalovaného 5/ je neplatný a vlastníkom týchto akcií je žalobca.

79. Posúdenie súdov nižšej inštancie o nedostatku naliehavého právneho záujmu na jeho žiadosti určiť, že je vlastníkom akcií, považoval dovolateľ za rozhodnutia v tejto časti trpiace nesprávnym právnym posúdením veci. Vychádzajúc z Nálezu dovolací súd vyvodil, že takto formulovaný dovolací dôvod je tvrdením odklonu od ustálenej judikatúry (hoci bez jej bližšej špecifikácie dovolateľom) a rozhodnutia súdov nižšej inštancie týmto posúdením podľa dovolateľa vec nesprávne posúdili. Tu však dovolací súd dospel k záveru, že hoci súdy nižších inštancií en bloc uzavreli, že primárne vec zamietajú pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, zároveň vyslovili právne závery, ktoré boli rovnako dôležité a rozhodujúce pre zamietnutie žaloby ako celku (posudzujúc všetky okolnosti prevodov a závery súvisiaceho konania), a teda jediný nesprávny právny záver, o ktorý opiera možnosť úspechu svojej žaloby dovolateľ, nemôže byť rozhodujúcim pre to, aby dovolací súd ku kasácii pristúpil. Z vyššie uvedených právnych úvah a rešpektu k vyššie citovanej ustálenej judikatúre formulujúcej povinnosť nasledovať už právoplatnými rozhodnutiami vyslovené závery v súvisiacich konaniach, dovolací súd konštatuje, že hoci dovolateľ správne pomenoval jedno z pochybení úvah súdov nižších inštancií, aj v prípade aplikácie takého prístupu by si úspech v konaní nemohol dovodiť. Kasácia veci by viedla len k predĺžovaniu konania, ktoré pri právnom posúdení už vyslovenom v konaní o náhradu škody, ako aj v preskúvanom konaní, nemôže dovolateľovi vo výsledku privodiť úspech.

80. Dovolací súd tu uzatvára, že v snahe rešpektovať príkaz ústavného súdu opätovne posúdil nároky formulované dovolaním v časti týkajúcej sa určenia vlastníctva akcií, pričom sa sústredil výslovne na špecifikáciu ústavným súdom vytknutých nedostatkov odôvodnenia, a teda:

- dovolací súd v snahe byť konkrétny a jasne a zrozumiteľne prepojiť svoje závery na konkrétny skutkový stav výslovne v odôvodnení použil závery súdov konajúcich ako v preskúvanej veci, tak vo veci súvisiacej, kedy závery týkajúce sa zisteného skutkového stavu už dovolací súd nesmie prehodnocovať, ani ich meniť či dopĺňať, najmä pokiaľ vykonané dokazovanie bolo súdmi vedené v súlade s procesnou úpravou a žiadnu vadu týkajúcu sa vykonávania dokazovania dovolateľ nevzniesol, tak ako v danej sporovej veci;

- dovolací súd vo svojej argumentácii uvádza dôvody ako konkrétne môže konanie o náhradu škody 900 000 000 Sk iniciované sťažovateľom na Okresnom súde Michalovce voči konkrétnym žalovaným vplývať na existenciu naliehavého právneho záujmu v tomto konaní o určenie (najmä v časti určenia vlastníctva akcií), tu zdôrazňujúc, že v oboch konaniach totožný žalobca žiadal vyhodnotiť totožné skutkové okolnosti a z nich vznikajúce právne nároky vo vzťahu k ručiteľskému záväzku a následným prevodom akcií, pričom v oboch sporoch mu odôvodnenie súdov nižších inštancií dáva precízne odpovede na to, že jeho závery sú v rozpore s tým, čo tieto súdy dokazovaním zistili a na to, aké sú právne dôsledky konaní, ktorých platnosť napáda (totožných úkonov v oboch konaniach);

- dovolací súd sa mal vysporiadať aj s tým, či sa súdy v konaní o náhradu škody vysporiadali s nárokmí, o ktorých žiadal rozhodnúť sťažovateľ v tomto konaní (podľa odvolacieho súdu malo ísť o predbežné otázky) vrátane konkrétneho odkazu na časti súdneho rozhodnutia, kde sa o týchto otázkach predbežne rozhodlo, čo dovolací súd prevzatím pasáží z právoplatného rozsudku o náhrade škody aj učinil, keďže v danom konaní sa ako predbežné riešili otázky totožné s tými, ktoré sa mali (rovnako ako predbežné) riešiť v konaní o určenie neplatnosti špecifikovaných úkonov a v nadväznosti na to pri rozhodovaní o tom, či je vlastníkom akcií žalobca;

- dovolací súd sa zaoberal aj prípadnou viazanosťou rozhodnutia o náhradu škody pre konanie o určenie, a to aj v kontexte okruhu sporových strán. V konaní o náhradu škody bol žalobcom ZACHEM, a.s. proti žalovaným: 1/ Chemko, a.s. Strážske v likvidácii, 2/ MH Manažment, a.s., 4/ B-MECHAZ s.r.o., 5/ SBF,

a.s. (voči žalovanému 3/ bolo konanie zastavené) a v konaní aktuálnom je žalobcom ZACHEM, a. s. a je vedené proti žalovaným 1/ MH Manažment, a. s., 2/ Insolvenčná a poradenská, k.s., správca konkurznej podstaty Chemko, a. s., Strážske v likvidácii, 4/ GIS Skalica, a. s., 5/ B-MECHAŽ, s. r. o. (voči žalovanému 3/ bolo konanie zastavené), pričom dovolací súd uzavrel, že pre posúdenie relevantných otázok a nárokov súvisiacich s podstatou sporu, teda posúdením dôsledkov úkonov spojených s ručiteľským vyhlásením a plnením za žalobcu a následným prvým prevodom akcií, je podstatný prienik strán konania pre hodnotenie platnosti prevodov a určenia vlastníctva akcií výlučne vo vzťahu k subjektom ZACHEM, a. s. - MH Manažment, a. s. - Chemko, a. s., je teda daná aj totožnosť subjektov;

- dovolací súd sa vysporiadal aj s námietkou sťažovateľa, že sa domáhal pozitívneho určenia vlastníckeho práva v jeho prospech, ako aj na to, že toto vlastnícke právo podlieha zápisu do príslušnej evidencie (registra), z čoho následne vyplýva potreba vysporiadať sa s otázkou, či rozsudok v konaní o náhradu škody by bol prípadne spôsobilý na účely prípadného zápisu vlastníckeho práva v prospech sťažovateľa, ak je takýto zápis potrebný.

81. V uvedenom kontexte dovolací súd zdôrazňuje, že pre posúdenie ako skutkových, tak právnych záverov v prejednávanej veci, bolo podstatné to, že konajúce súdy žalobu zamietli. Hoci konštatovali, že primárne z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, je z ich odôvodnenia zjavné, že sa zaoberali aj vznesenými tvrdeniami a dôkazmi a skutkovými okolnosťami súvisiacimi s požadovaným určením, tieto vyhodnotili aj vo svetle záverov už prebiehajúceho konania na plnenie (o náhradu škody), a napokon dospeli k záveru, že žalobu je potrebné zamietnuť, keďže požadované určenie neplatnosti úkonov (ako prvá otázka, ktorou sa je v zásade potrebné zaoberať pri žiadosti o určenie vlastníctva čohokoľvek) nebolo preukázané. Pokiaľ by aj bolo žalované výlučne určenie vlastníctva, výrok súdu by bol rovnaký - zamietavý, teda v preskúmvanej veci ide o zamietnutie požadovaného určenia nielen z dôvodu nepreukázania nedostatku naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti úkonov, ale aj v dôsledku neosvedčenia základných predpokladov pozitívneho určenia vlastníctva.

82. Je zjavné, že pokiaľ by v konaní o náhradu škody žalobca uspel, nezískal by akcie, ktorých stratu v konaní tvrdil, avšak tieto závery sú v kontexte prejednávanej veci len hypotetické a nepreukázané. Potom by platilo, že v konaní o náhradu škody by konajúce súdy dospeli k skutkovým záverom osvedčujúcim neplatnosť úkonov, ktorých určenia sa domáhal žalobca aj v tomto konaní, tieto závery by museli akceptovať aj súdy konajúce vo veci určenia vlastníctva akcií a posúdiť tiež okolnosti súvisiace s ďalšími prevodmi a ich platnosťou, čo však, ako vyššie uvádza dovolací súd, nie je právne možné. Nemá potom význam vec zo strany dovolacieho súdu rušiť a vracieť na ďalšie konanie súdom nižšej inštancie, keď je právne jasné a nespochybniteľné, že žalobný petit tak, ako ho žalobca formuloval v kontexte ním navrhovaného dokazovania, mu nemôže privodiť zmenu stavu, je nemožné dosiahnuť za existujúceho skutkového stavu zmenu vo vlastníctve akcií, pokiaľ tieto už v dobrej viere nadobudli tretie subjekty.

83. Dovolací súd tu akcentuje už vyslovené závery ako vlastnej judikatúry, tak rozhodovacej praxe ústavného súdu, čo do záväznosti rozhodnutí formulujúcich zodpovedanie prejudiciálnych otázok podstatných aj v iných konaniach. Otázkou záväznosti prejudiciálneho posúdenia vysloveného iným súdom v právoplatne skončenom konaní sa už dovolací súd zaoberal v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/44/2010 (R 40/2013), ktoré je súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (nasledované napr. v rozhodnutiach sp. zn. 8Cdo/216/2020, sp. zn. 5Cdo/62/2020, sp. zn. 4Cdo/12/2020).

84. Podľa § 226 CSP právoplatnosť je vlastnosť súdneho rozhodnutia, ktorá spôsobuje záväznosť a zásadnú nezmeniteľnosť rozhodnutia. Podľa § 227 ods. 1 CSP doručený rozsudok, ktorý nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný. Podľa § 228 ods. 1 CSP výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre strany a pre tých, ktorí sa stali právnymi nástupcami strán po právoplatnosti rozsudku, ak nie je ustanovené inak. Podľa § 230 CSP ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

85. Právoplatným rozsudkom súdu, ktorým sa ukladá povinnosť, sa adresátom účinkov záväznosti tohto

rozhodnutia označeným v ustanovení § 228 ods. 1 CSP zakladá prekážka právoplatne rozhodnutej veci (§ 230 CSP). Účinky tohto právoplatného rozhodnutia sa vzťahujú na strany sporu (účastníkov konania), v ktorom bolo vydané; jeho výrok je záväzný pre súdy a iné štátne orgány, a to aj vtedy, ak ako predbežnú otázku posudzujú právny vzťah medzi týmito účastníkmi, ktorý sa vyriešil uvedeným právoplatným súdnym rozhodnutím (pozri aj Števček, Ficová a kol. Občiansky súdny poriadok. Komentár, Praha 209, s. 425).

86. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/44/2010 (R 40/2013) v súvislosti s viazanosťou súdu posúdením hmotnoprávneho vzťahu strán sporu v inom súdnom konaní v nadväznosti na ustanovenie § 230 CSP resp. vtedy platného § 159 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku uviedol, že „pokiaľ ide o iný (nie ten istý) nárok (predmet konania), zásadne platí, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným súdnym rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento (nový) nárok (neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, je súd v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky (ktorá právoplatným súdnym výrokom sa už vyriešila ako vec sama) týmto vyriešením viazaný. ... Súd preto nesmie vychádzať z iného záveru o (ne)existencii uloženej povinnosti medzi tými istými účastníkmi, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté“.

87. Keďže súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore účastníkov, nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov je neprípustné. Iné riešenie by znamenalo, že súd môže porušiť viazanosť uloženú mu zákonom v § 228 ods. 1 CSP. Pokiaľ súd spomenutý prejudiciálny účinok ignoruje (nevezme za základ pre svoje rozhodnutie prejudikovaný hmotnoprávny vzťah a rozhodne v rozpore s prejudikovaným hmotnoprávnym vzťahom), nerešpektuje záväzné súdne rozhodnutie a koná v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), v zmysle ktorej môžu štátne orgány konať, iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (viď čl. 2 ústavy). Zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia znamená zásah do stability práva a právnych vzťahov, ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti. Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre venuje ochrane právnej istoty ako základnému aspektu právneho štátu náležitú pozornosť (viď najmä rozsudky vo veci *Brumărescu* proti Rumunsku z 28.10.1999 a vo veci *Ryabykh* proti Rusku z 24.7.2003).

88. Otázkou prejudiciálneho účinku právoplatného rozhodnutia sa zaoberala nielen judikatúra najvyššieho súdu, ale aj judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Ústavný súd v náleze II. ÚS 349/09-36 z 20. januára 2010 rozhodol o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), zdôrazniac, že vzhľadom na zásadu prejudiciality vyplývajúcu z ustanovenia § 135 ods. 2 OSP (teraz § 194 ods. 1, ods. 2 CSP), ako aj na zásadu viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní podľa § 159 ods. 2 OSP (teraz § 228 ods. 1 CSP) všeobecný súd nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku javiacu sa prejudiciálnou v súvislosti s riešením daného prípadu. V uznesení I. ÚS 170/2015-15 z 1. apríla 2015 ústavný súd uviedol, že ani samotná skutočnosť, že napriek veci už právoplatne meritórne rozhodnutej môže existovať aj iný pohľad na túto identickú vec, nie je dostatočným dôvodom na nové rozhodnutie o tejto veci, pretože aj tento iný pohľad na tú istú záležitosť mal byť a mohol byť predmetom prieskumu v rámci už právoplatne skončeného konania.

89. Právnou otázkou, ktorú mal dovolací súd podľa Nálezu ústavného súdu riešiť a poskytnúť jasné a zrozumiteľné odôvodnenie vo vzťahu k právnym záverom súdov nižšej inštancie, bola teda otázka potreby preukazovania naliehavého právneho záujmu pri žalobe na určenie vlastníka akcií. Vo vzťahu k tejto otázke je potrebné uviesť, že rozhodnutie súdu v prospech žalobcu pri pozitívnej určovacej žalobe,

ktorým sa žalobca určí za vlastníka akcií je tým súdnym rozhodnutím, ktoré sa v ustanovení § 108 ods. 1 ZCP predpokladá v prípade vykonania zmeny v evidencii cenných papierov. Prejudiciálny úsudok súdu nepostačuje na vykonanie zmeny (tu s poukazom na vyššie uvedené závery, že by k tomu došlo hypoteticky v konaní o náhradu škody). Ako vyslovil dovolací súd vyššie, žalobca by naliehavý právny záujem pri určení či je alebo nie je vlastníkom akcií, mal, a v tomto význame by mala jeho určovacia žaloba charakter žaloby na vydanie knihovného práva. Naliehavý právny záujem žalobcu na určení práva je daný vždy, ak zo zápisu vo verejnom registri vyplýva, že tvrdené právo patrí žalovanému (viď bod 74 odôvodnenia).

90. Pre zamietnutie dovolania však bol rozhodujúci záver dovolacieho súdu o tom, že riešenie podstatných otázok kladených v preskúvanom konaní, bolo už zodpovedané v inom, súvisiacom konaní na plnenie (o náhradu škody z totožných prevodov akcií ako v konaní preskúvanom). Popri skúmaní vzťahu určovacej žaloby a žaloby na plnenie a ich statusov vo vzťahu k zápisom „knihovného práva“ do verejnoprávnej evidencie je v danom prípade v rámci dovolania určujúcou tá skutočnosť, že existuje právoplatné rozhodnutie v súvisiacej veci, kde sa žalobca domáhal náhrady škody na tom skutkovom základe, že sa žalovaní dopustili protiprávneho konania tým, že mu neumožnili zaplatiť splatnú časť kúpnej ceny v zmysle uzavretej zmluvy a v rozpore so zákonom a zmluvou došlo k predaju jeho akcií, pričom určenia vlastníctva k nim sa domáha v tomto konaní; tu akcentujúc závažnosť v danom súvisiacom konaní vyslovených prejudiciálnych záverov určujúcich pre posúdenie rozhodných okolností vo veci preskúvanej.

91. Vzhľadom na neopodstatnenosť námietky dovolateľa, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f/ CSP, ako aj § 421 CSP, dospel dovolací súd k záveru, že hoci dovolanie žalovaného bolo prípustné podľa § 421 písm. a/ CSP (odklon od judikatúry týkajúcej sa naliehavého právneho záujmu na určení vlastníctva akcií), avšak nebolo dôvodné. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie dovolateľa zamietol podľa § 448 CSP.

92. Dovolanie žalobca podal aj voči opravnému uzneseniu zo 6. februára 2019, sp. zn. 2Obo/9/2017, ktorým bol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu opravený tým, že bola odstránená zrejma chyba, vzniknutá pri vyhotovovaní rozsudku. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zřejmé, že odvolací súd sa zaoberal aj rozhodnutím o trovách odvolacieho konania, lebo v bode 44. je uvedené odôvodnenie, ako o priznaní náhrady trov odvolacieho konania rozhodol. Avšak výrok o trovách odvolacieho konania z výroku rozsudku vypadol. Preto bol výrok rozsudku uvedeným uznesením opravený v súlade s ust. § 224 CSP, podľa ktorého súd ex offio po tom, ako zistil chybu, túto opravil. Výrok opravného uznesenia je jasný a zrozumiteľný a je z neho jasné, ktorá časť rozsudku je predmetom opravy. Dovolací súd zdôrazňuje, že na opravu zákon neurčuje lehotu. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade nepochybne nejde o nezákonné rozhodnutie a nebolo ním ani porušené právo žalobcu na spravodlivý proces.

93. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 rovnakého zákona. V dovolacom konaní boli plne úspešní žalovaní 1/, 2/ a 5/, ktorým dovolací súd priznal náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

94. V priebehu dovolacieho konania došlo k strate procesnej subjektivity na strane žalovaného 4/, GIS Skalica, a.s. v likvidácii, naposledy so sídlom Námestie sv. Martina 9, Holíč, keďže tento subjekt zanikol dňa 24. marca 2022 dobrovoľným výmazom z obchodného registra. Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa ust. § 161 ods. 1 CSP skúmajúc splnenie procesných podmienok konania konštatuje, že nakoľko žalovaný 4/ zanikol bez právneho nástupcu, v konaní s ním nemožno pokračovať, v dôsledku čoho dovolacie konanie voči žalovanému 4/ zastavil podľa § 64 CSP v spojení s § 161 ods. 2 CSP.

95. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 5 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.5.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.